

MÓDSZERTANI FUTÁR

Lelki morzsák - Sors, nyiss nekem tért...

„Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek az emberiségért valamit! (...) Láng van szívemben, égből-eredt láng (...). Minden szív-ütésem egy imádság, a világ boldogságáért” – írja Petőfi.

Az Óesztendő utolsó, vagy az Újesztendő első napján lecseréljük naptárainkat. Talán sokunkat megérint belül ez a mozzanat: eltűnődünk mi minden történt az elmúlt évben, mennyi mindenre volt időnk, és mennyi mindenre nem. Hány boldog pillanatot, és mennyi fájdalmas órát jelentett. Az Újév, új naptárral indul, s nem kevésbé vegyes érzésekkel. Mit tartogat a jövő? Lesz-e elég erőnk, hitünk és re-

ményünk az élethez, amelyhez mindez elengedhetetlen? S talán valakiben az is felvetődik, vajon hány új naptárra lesz még szüksége?

Az egyház január elején a földre született Istenfia fölött álmélkodik és imádkozik, mint a végtelen szeretet csodája felett, amely új horizontot nyit.

Petőfi versében „Sors”-ot emleget. Sors, sorsunk összenőnek! A kérdés csak az: Meglátjuk-e benne a „közeli Istent”, aki „teret nyit” itt, az Újesztendő küszöbén?

Áldott, boldog új évet mindenkinek!

Szakmai szabályzók

2021. december

A szakmai szabályzók teljes terjedelemben elérhetők a www.szeretetszolgalat.hu honlapon is, a Módszertan – [Aktuális jogszabályok](#) fül alatt.

Az egyes egészségügyi, egészségbiztosítási és gyógyszerészeti tárgyú, valamint kapcsolódó törvények jogharmonizációs és egyéb célú módosításáról szóló 2021. évi CXXIX. törvény (Forrás: Magyar Közlöny 224. száma; Megjelent: 2021.12.08.)

A jogszabályban az 1., 2. és 21. § érinti az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményeket. **Hatályát veszti** a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 138. § (4) bekezdése, **amely szerint átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény** – az éjjeli menedékhely és a hajléktalan személyek átmeneti szállása kivételével – **2022. december 31-éig működhet.**

A Nemzeti Népegészségügyi Központ 67883-2/2021/JIF iktatószámú NNK körlevél a szakosított ellátást

nyújtó szociális intézmények részére (Forrás: www.szocialisportal.hu; Megjelent: 2021.12.13.)

A korábbi körlevélétől eltérően az éjjeli menedékhelyek és a hajléktalan személyek átmeneti szállása kivétel képez, egyebekben a novemberben kiadott körlevél tartalma nem változott.

A 2021. évi CXXX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről (Forrás: Magyar Közlöny 231. száma; Megjelent: 2021.12.17.)

A jogszabály 25. §-a alapján továbbra is ingyenesen, a menetjegy megvásárlása nélkül veheti igénybe az országos, regionális és elővárosi, valamint a helyi személyszállítási közszolgáltatást a szociális, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltatónál, intézményben, illetve hálózatnál dolgozó személy a veszélyhelyzet megszűnését követő 14. napig, változatlan feltételek mellett.

A Kormány 744/2021. (XII. 21.) Korm. rendelete az

egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról (Forrás: Magyar Közlöny 236. száma; Megjelent: 2021.12.22.)

A rendelet 6., 7. és 8. §-a több ponton módosítja a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendeletet.

Prof. Dr. Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Miniszterének Tájékoztató levele, a veszélyhelyzet fennállása alatt alkalmazandó, **jelenleg hatályos jogszabályokról és egyéb iránymutatásokról** (Forrás: www.szocialisportal.hu; Megjelent: 2021.12.27.)

A Tájékoztató levél kiemeli:

- a 2021. évi XCIX törvény 101.–102.§-át, mely alapján (a 27/2021. (I. 29.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet megszűnése hónapjának végéig) a szociális alapszolgáltatásra és szakosított ellátásra vonatkozóan átmeneti szabályok alkalmazhatók;
- az 556/2020 (XII.4.) Korm. rendelet 15. § (4) bekezdését, mely szerint a szociális alapszolgáltatásban a napi igénybevételt igazoló ellátotti aláírástól el lehet tekinteni;
- a kötelező védőoltás elrendelésének, felvételének esetét (449/2021. (VII.29.) Korm. rendelet; 598/2021. (X.28.) Korm. rendelet; 599/2021 (X.28.) Korm. rendelet);
- az egészségügyi és szociális intézmények területén a maszkviselés szabályait (31/2021. (VII.7.) EMMI rendelet);
- a látogatásra, intézmény elhagyásra vonatkozó feltételeket (66340-2/2021/EÜIG számú NNK Határozat);
- az intézményi jogviszony létesítés, az áthelyezéssel történő jogviszony létesítés, az igénybevevők eltávozásának és visszatérésének szabályait (Hivatalos Értesítő 2021. évi 52. szám - Nemzeti Népegészségügyi Központ SARS-CoV-2 okozta fertőzések esetén követendő járványügyi szabályokra vonatkozó eljárásrendje; 67883-2/2/2021/JIF NNK körlevél);
- a kórházi ellátásra nem szoruló hajléktalanok ellátására kijelölt határozatot (17112-6/2021/EÜIG számú határozat);
- a szociális, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltatóknál, intézményben, illetve hálózaton dolgozó személy utazási kedvezmény lehetőségét (582/202. (XII.15.) Korm. rendelet).
- **Egyúttal hatályon kívül helyezi a 2021. június 23-tól érvényes** „Eljárásrend a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére a szociális alapszolgáltatásokban, valamint a család- és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó intézményekben” és az „Eljárásrend a koronavírus terjedésének megelőzésére és a kockázatok csökkentésére a szociális szakosított ellátást nyújtó, a gyermekek átmeneti gondozást nyújtó, a gyermekvédelmi szakellátást biztosító intézmények és javítóintézmények részére” elnevezésű dokumentumokat.

Az emberi erőforrások minisztere 62/2021. (XII. 29.) EMMI rendelete egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról (Forrás: Magyar Közlöny 245. száma; Megjelent: 2021.12.29.)

A felsorolt szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek - többek között - az alábbiak szerint módosulnak:

1. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet:

- a Szociális és gyermekjóléti segítő szakember szakmacsoport kiegészül a fogyatékoságügyi tanácsadó munkakörrel,
- a 2. sz. melléklet I. és II. Részben módosulnak a képesítési megnevezések.

2. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről szóló 9/1999. (XI. 24.) SzCsM rendelet:

- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézményekre vonatkozó korábbi módosítás alapján hivatkozik a Szt. 2021. december 31-i hatályos állapotára.

3. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet:

- a házi segítségnyújtás esetén a szakirányú képesítés megszerzésére irányuló felmentési idő 2 évről 3 évre módosul,
- a módosítás szerint a felmentés ideje nem meghosszabbítható, és ebbe a módosító rendelet hatálybalépése előtti felmentési idő is beleszámít;
- a 3. sz. mellékletben megjelölt gondozó, ápoló, terápiás munkatárs és asszisztens munkakörökhöz tartozó szakképzések és szakképesítések, valamint a szakmai egységen belül minimum 1 fő szakirányú végzettségének sora is bővül;
- továbbá kiegészül a téli krízisidőszakban a diszpécser-szolgálat további feladataival, a komplex szükséglet-felmérés elvégzésének további eseteivel, a támogatott lakhatásban egy szobában elhelyezhető személyek leírásával.

4. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SzCsM rendelet:

- az 1/A. melléklet I. pontjában foglalt táblázat 19. sorral egészül ki, Óvodai és iskolai szociális segítő munkakör megnevezéssel.

5. Az egyes szociális szolgáltatásokat végzők képzéséről és vizsgakövetelményeiről szóló 81/2004. (IX. 18.) ESzCsM rendelet:

- alkalmazási köre kiterjed a fogyatékoságügyi tanácsadóra;
- „A fogyatékoságügyi tanácsadó képzése” alcímmel egészül ki.

6. A javítóintézetek rendtartásáról szóló 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet.

„S az ónszín égből, a halk éjszakában
táncolva, zengve és zenélve lágyan,
fehér rózsákként hull alá a hó.”

Kosztolányi Dezső: Téli alkony

A mérsékelt égöv egyik sajátossága, hogy az évszakok között megtalálható a tél, amely hazánkban jellemző változásokat hoz a légkörben, és a környezetben is. Ezek a változások **a hőmérséklet tartós csökkenése, a páratartalom növekedése, a nagymennyiségű csapadék hullása,** és a rövid nappalokat váltó hosszú éjszakák.

Szeretnénk a téli időjárás emberi szervezetre gyakorolt hatásaira és a mindennapi teendők közül néhányra ráirányítani a figyelmet, ezzel segítve munkájukat és az ellátottak életét.

A hidegnek, mint irritatív tényezőnek különböző **fizikai hatásai** lehetnek:

- Védekezésésként érzéskünetet okoz, csökkentve az érintett terület hőleadását. Ennek következtében romlik a sejtek oxigén ellátása.
- A száraz, hideg levegő belélegzésének következménye a jól ismert nátha, torokgyulladás, de asztmás betegeknél hörgőgörcs alakulhat ki, asztmás rohamhoz vezethet.

- Koszorúérbetegeken a mellkast ért hideg hatás anginás rohamot okozhat.
- Az arcot, mellkast ért hirtelen hideg impulzus keringési reflexeket aktivál, mely a szívfrekvencia lassulását okozza, akár átmeneti szívmegálláshoz vezethet.
- Lehűlésről akkor beszélünk, ha a végbélben mért, úgynevezett maghőmérséklet 35 °C alá süllyed.
- A hideg idő felpörgeti az anyagcserét, hiszen a test többet dolgozik a melegen tartáson. Összezsugorodnak az ujjak, aki rendszeresen visel gyűrűt, az talán már meg is figyelte, hogy fagyok idején kissé lazábbnak érzi az ujján az ékszert.

A fizikai hatáson túl **mentális változásokat** is okozhat az időjárás. Sokan a depresszióhoz közeli érzésekről számolnak be. A gyakori ködös idő miatt folyton szomorkásnak és fáradtnak érzi magát az ember.

A veszélyeztetett személyek, ha csak tehetik, kerüljék a szélsőséges időjárási hatásokat. A megfelelő **(magas pámmutartalmú ruhaneműk viselése, és réteges)** öltözködés mellett fontos a megfelelő táplálkozás, a szervezet melegítésére elhasznált kalória pótlása.

A téli időszakban nem csak a szabadban, de **fűtetlen lakásban is találkozhatunk olyanokkal, akiknél fennáll a kihűlés veszélye.** Az általános vélekedés szerint a nappali levegője ideálisan 21 °C hőmérsékletű. A hálószobában

legkellemesebb a 18-19 °C. Az éjszakai komfortot ne a fűtés teljesítményének növelésével, hanem a hálóruga és a takaró megfelelő választásával teremtjük meg.

Gondozottjaink szedhetnek olyan gyógyszerkészítményeket, melyek gátolják a hőszabályzó központ működését, amelyek a védekező mechanizmusokat blokkolják, fokozzák a kihűlés veszélyét.

Emellett nagyon fontos, hogy az otthonukban élők számára **segítséget nyújtsunk szakemberek felkutatásában**, akik a fűtőberendezések, szellőzők, kémény működését ellenőrzik, vagy a fűtőanyag beszerzésében legyünk partnerek, a füst- és szénmonoxid-érzékelő műszerekbe új elemeket kell helyezni.

A séták alkalmával minden ellátottunk viseljen sapkát, sálát, kesztyűt, és lehetőség szerint bélelt, vízhatlan lábbelit. Ha a didergés, vacogás jeleit tapasztaljuk, mely egyértelműen a szervezet védekező reakciója a hideg ellen, fejezzük be a levegőztetést.

A lehullott csapadék is okoz nehézséget minden ember számára. Ha jeges, havas, csúszós a járda, az udvar, nagy a veszélye az elesés okozta traumának, mivel az idősek, a betegek egyensúly fenntartásának képessége, és az

izomereje is csökkenhet. Ha mégis szükséges ezen körülmények ellenére is utcára menni, akkor javasolt a csúszásgátlóval ellátott talpú lábbeli viselése, ellátottunk erejéhez mérten, tartsa térdét kissé hajlítva, és tegyen apró lépéseket. Ellenőrizték, hogy melyik a legbiztonságosabb útvonal, és hagyjanak hosszabb időt a cél eléréséhez.

Ha segédeszközt használ, akkor a bot, járókeret esetében győződjön meg arról, hogy a gumi alkatrész új, nem kopott.

Annak van a legnagyobb kockázatcsökkentő hatása, ha van segítségük a hólapátolásban, a csúszásmentesítésben, a megfelelő mennyiségű ételmiszer, és gyógyszer biztosításában, hogy a veszélyes időben a **lehető legkevesebbet** kelljen közlekedni az utcán.

A fertőzésveszély csökkentése érdekében fontos a zsúfolt helységek elkerülése, a megfelelő öltözködés viselése, a hideg levegő belégzésének kiküszöbölése, a nyirkosság kivédése, a szervezet felkészítése a téli hónapokra a megfelelő táplálékbevitellel, vitaminkészítmények kontrollált fogyasztásával, és a védőoltások felvételével.

Az idősek, valamint krónikus betegségekkel rendelkező ellátottjaink számára különös kockázatot jelenthetnek a szövődményeket okozó vírusfertőzések.

A hangulati élet javítása érdekében alkalmazzuk bátran a színek jótékony hatásait, mind a lakás, szoba tekintetében, mind a viselt öltözködés esetében. Törekedjünk a gondozottunk ízlését figyelembe venni a fények, a színek, az illatok, és jó hangulatú zenék alkalmazása esetén.

A karácsony körüli időszak sokak számára a magányt, a veszteségek megélését erősíti, de ebben az időszakban kimagaslóan sok eszköz áll rendelkezésünkre, amivel **a kedélyállapotot javítani** tudjuk, míg a megújulást hozó tavasz beköszönt.

A segítő kapcsolat néhány erkölcsileg fontos szempontja (3)

A „Ne árts” elve

A segítői szerepkör abból indul ki, hogy mindig **meg kell próbálnunk segíteni** annak, akinek a segítségét elvállaltuk. A segítség azonban nem mindig sikerül, s **aki segíteni nem tud, legalább ne ártson**.

Nagyon fontos szempont, hogy **nem szabad paternalisztikus módon segíteni**, vagyis úgy, hogy mi döntjük el, mi lenne a segítség a kliensnek, s olyan módon segítünk neki, amelyet ő nem is érez segítségnek. Ezért mindig szükséges annak tisztázása, hogy a kliens miért kér segítséget, milyen segítséget kér, s annak részletes elmagyarázása, hogy miben és hogyan tudok neki segítséget nyújtani, s ez számára elfogadható-e?

Az is nagyon fontos, hogy tisztázzuk, a segítség során mi az, amit mi tudunk adni, s mi lesz a kliens feladata. Általában ugyanis **nem lehet segíteni valakinek az ő közre-**

működése nélkül. A segítség során nem jó, ha a segített teljesen passzív, s csak a segítő aktív.

A „Ne árts” elvéből következik a **titoktartás** kötelezettsége is. Ahhoz, hogy segítséget kaphasson, a segítségre szorulóknak általában fel kell fednie helyzetét és számos olyan információt kell elmondania magáról, amelyet nem szívesen oszt meg másokkal. Ilyen információkat azonban csak akkor adhat, ha bízhat abban, hogy titokban maradnak. Ezért a segítő kapcsolat fontos kötelessége a titoktartás.

S végül fontos szabály az is, hogy a segítőnek ki kell kérnie kollégája, szupervízora, felettese segítségét, tanácsát, ha úgy érzi, hogy az általa kezelt probléma meghaladja szakértelmét. Fontos elv, hogy a segítő soha **ne lépje át** szakértelme, **kompetenciája határait**. Ne tegyen olyat, amihez nem ért.

(A témát lásd bővebben: Kovács József: A segítő kapcsolat etikai vonatkozásai, in Embertárs 2007/1.)

